

Riktlinje för kvalifikationer för förordnade ställföreträdare i förmyndarskaps- godmanskaps- och förvaltarskapärenden

ÖFM 2013/0004-9

Överförmyndaren fattade beslut om denna riktlinje den 16 augusti 2013.

Här finns riktlinjer för bedömning av enskild persons lämplighet att bli förordnad som förmyndare, god man och förvaltare enligt 10 kap och 11 kap 1, 2, 3, 4 och 7 §§ föräldrabalken (FB).

Utöver de allmänna lämplighetskriterierna i 10 kap 6 § och 11 kap 12 § föräldrabalken (FB) får förordnade förmyndare, gode män och förvaltare inte förekomma i eller är eller varit aktuella i

- Kronofogdemyndighetens register under de två senaste åren
- Socialtjänstens register under de två senaste åren
- Belastningsregistret¹ avseende ekonomisk brottslighet. Brottlighet där minimistraffet är två års fängelse eller mera räknas också som sådan brottslighet som diskvalificerar en person från att anses vara lämplig som förordnad förmyndare, god man eller förvaltare.
- Sexualbrottslighet räknas till sådan brottslighet som diskvalificerar en person från att anses vara lämplig från att anses vara lämplig som förordnad förmyndare, god man eller förvaltare.
- Vid bedömningen av lämpligheten avseende gode män för ensamkommande barn ska särskild vikt fästas vid den utsatta situation som dessa barn befinner sig i.

Kontrollerna ska genomföras varje gång en person föreslås till ett nytt uppdrag som förordnad förmyndare, god man eller förvaltare. Förordnade förmyndare, god män eller förvaltare ska även en gång per år kontrollerats mot ovan angivna register.

Förordnade förmyndare, god män och förvaltare bör inte ha flera än tio pågående uppdrag samtidigt.

Krav som ställs vid förordnande till förmyndare, god man eller förvaltare

Lagstiftare har i 10 kap 6 § och 11 kap 12 § FB angett vad som krävs för att en person ska kunna förordnas till förmyndare, god man eller förvaltare. Det ska vara en kvinna eller man som är:

- rättrådig,
- erfaren och
- i övrigt lämplig

Den som är underårig eller som själv har förvaltare får däremot inte vara god man eller förvaltare.

Det är inte meningen att den som ska bli förordnad förmyndare, god man eller förvaltare ska ha några extra ordinära egenskaper. Lagtexten är därför väldigt allmänt hållen. Denna riktlinje syftar till att precisera kraven.

¹ Förordning om belastningsregister (1999:1134)

1. Rättrådig

En rättrådig person har en god vandel och har inte gjort sig skyldig till något brott som kan ha menlig verkan på uppdraget som exempelvis ekonomisk brottslighet och brott mot person. För förordnade förmyndare, gode män och förvaltare som är etablerade och har pågående uppdrag ska sådana utdrag inhämtas då de föreslås bli förordnade till nya uppdrag. Vidare bör överförmyndaren en gång per år begära utdrag ur belastningsregistret på samtliga förordnade förmyndare, gode män och förvaltare. All brottslighet utgör dock inte hinder för en person att bli förordnad förmyndare, god man eller förvaltare. Alla former av ekonomisk brottslighet, sexualbrottslighet och även annan svårare brottslighet där minimistraffet är två års fängelse eller mera räknas som sådan brottslighet som diskvalificerar en person från att vara lämplig som förordnad förmyndare, god man eller förvaltare.

2. Erfaren

Erfaren innebär att personen i fråga har en viss livserfarenhet, såsom erfarenheter av att sköta en hushållsekonomi eller erfarenhet från arbetslivet samt att personen i fråga kan tala och skriva svenska bra och har god kännedom om hur det svenska samhället fungerar. Vidare krävs en viss ekonomisk kompetens eftersom förordnad förmyndare, gode mannen eller förvaltaren ska kunna redovisa för sin förvaltning.

3. I övrigt lämplig

I denna del får kontrollen anpassas efter varje enskilt ärende och vad den enskilde har för behov av hjälp. Kontrollen kan exempelvis vara en bedömning av om en kommande arvtagare till huvudmannen kan anses lämplig som förordnad god man eller förvaltare utifrån regeln att alltid handla på det sätt som bäst gagnar huvudmannen och inte på ett sätt som är bäst utifrån de blivande arvtagarna. Förslag på blivande förordnade förmyndare, gode män och förvaltare ska också kontrolleras hos kronofogdemyndigheten och de sociala myndigheterna så att det inte finns anteckningar om dem där om eventuella ekonomiska eller andra problem.

Av lagtexten i 4 § lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn framgår i fråga om vem som kan utses till god man att samma regler tillämpas som gäller för gode män och förvaltare i FB. Vid bedömningen av om den som utses till god man för ensamkommande barn är lämplig för uppdraget skall överförmyndaren därtill fästa särskild vikt vid den utsatta situation som barnet befinner sig i.